

6

NATUR

FAXE KOMMUNE VIL:

- Fremme biologisk mangfoldighed.
- Beskytte særlige naturområder og levesteder i vand og på land og forbedre spredningsmuligheder for arterne.
- Reducere miljøbelastningen herunder tilbageholde næringsstoffer i vådområder. Disse områder kan samtidig fungere som vandforsinkelse og klimatilpasningsforanstaltninger og være grobund for nye naturområder og rekreative tilbud til borgere og besøgende.
- Varetage naturbeskyttelse samtidig med, at vi gør naturen tilgængelig.

VI HAR FOKUS PÅ VERDENSMÅLENE:

Delmål 15.2: Inden 2020 skal bæredygtig forvaltning af alle typer af skove fremmes, skovrydning skal stoppes, forringede skove skal genskabes og skovrejsning og skovtilplantning skal væsentligt øges set. Derfor har vi i denne kommuneplan udpeget endnu flere områder, hvor vi ønsker mere skov.

Delmål 15.5: Forringelse af naturlige levesteder skal begrænses og tab af biodiversitet og udryddelse af truede arter skal stoppes. Faxe Kommune nyder godt af en rig natur med mange forskellige arter og særlige områder. Denne kommuneplan handler blandt andet om, hvordan vi beskytter og udvider vores natur for at styrke biodiversiteten.

Delmål 6.6: Miljøet i vandløb og søer skal beskyttes. Det har vi arbejdet med i Faxe Kommune i mange år, ofte hånd i hånd med lokale ildsjæle, og det er fortsat et stort fokus fremover. I denne kommuneplan har vi udvidet arealerne for lavbund og potentielle vådområder betydeligt for at tilgode reducere af næringsstoffer til vandmiljøet.

Vi kan ikke undgå at påvirke vores klima, miljø og natur. Med kommuneplanen skal vi varetage naturbeskyttelsesinteresser og andre bevaringsværdier i det åbne land. Det omfatter blandt andet natur, korridorer mellem naturområder, lavbundsområder og områder til skovrejsning. Samtidig har vi ansvaret for at udvikle disse områder gennem den fysiske planlægning.

Vores kommune rummer mange forskellige landskaber. De store skove og godslandskaber er særligt karakteristiske for os. Centralt i kommunen findes store dødisøer ved Bregentved og Gissselfeld samt

større eng- og moseområder som Hovmosen, Gammellung og Tuerne og Bagholt Mose.

Sjællands længste vandløb, Suså, udspringer i skoven Tingerup Tykke syd for Rønnede. Vores åer har store naturværdier både i selve åerne og de omgivende ådale. Kysten ved Faxe Bugt er varieret med små skrænter og sandstrande. Ved Præstø Fjord er der særlige naturværdier på Feddets hede og store mosaikker af strandenge og -overdrev, som rummer en enorm artsdiversitet og er et vigtigt område for vores mange trækfugle.

En af de største udfordringer er at få plads til mere

natur og at få skabt sammenhæng og spredningsmuligheder mellem de eksisterende naturområder. Danmark står over for en stor arealkabale, der skal gå op – særligt efter den grønne trepartsaftale. Der skal findes områder til skovrejsning og vådområdeprojekter, arealer til nye naturområder og arealer, der er egnede til vandforsinkelse.

Heldigvis kan flere af disse interesser eksistere i kombination med andre. Nye skovrejsningsområder kan udvikle sig til nye naturområder. Lavbundsområder kan tilbageholde næringstoffer, men også forsinke vandet og reducere oversvømmelser og igen skabe ny natur. I denne kommuneplan har vi haft særligt fokus på at få sammentænkt disse arealinteresser.

Natura 2000-områder

Natura 2000 er et fælleseuropæisk netværk, som skal beskytte de mest værdifulde naturområder i EU, lige fra den ungarske steppe til Suså i Danmark.

Natura 2000-områderne er en samlet betegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. Habitatområder er udpeget for at beskytte bestemte naturtyper og arter af dyr og planter. Fuglebeskyttelsesområder skal sikre levesteder for ynglefugle, rasteplasser for fugletræk samt overvintringssteder for vintergæs og strandfugle. I Faxe Kommune har vi fem Natura 2000-områder.

På baggrund af Miljøstyrelsens Natura 2000-planer udarbejder vi en handleplan for hvert af vores Natura 2000-områder, som beskriver hvilke konkrete tiltag, laves for at forbedre naturkvaliteten i områderne.

Tilstanden for de arter og naturtyper, som et Natura 2000-område er udpeget for at beskytte, må ikke forringes. Derfor må vi som kommune ikke planlægge aktiviteter eller give tilladelse til anlæg eller byggeri, som kan forringe tilstanden for disse særlige naturtyper og arter. Det gælder også selvom aktiviteten ligger uden for et Natura 2000-område.

Natura 2000-områder og planlægning

Når der laves nye planer, som for eksempel en kommuneplan, skal det altid vurderes, om planen kan påvirke Natura 2000-områderne. Vores kommuneplan sætter de overordnede rammer for kommunens udvikling de kommende 12 år. Den skal sikre

fysiske muligheder for en bæredygtig udvikling, men også en balance mellem benyttelse og beskyttelse af arealerne i vores kommune. Kommuneplanen på det overordnede planlægningsniveau vurderes ikke at påvirke de internationale naturområder, og beskyttelseshensynet for disse vil blive varetaget i den videre planlægning.

Forbedring af naturen og levesteder for arter i Natura 2000-områder sker gennem frivillige projekter med de enkelte ejere. Man kan søge en række tilskud til disse projekter blandt andet rydning af tilgroede arealer, forberedelse til græsning og pleje af græs- og naturarealer. I Faxe Kommune hjælper vi gerne med at udforme et projekt og søge tilskuddet.

Bagholt mose

Bagholt Mose har oprindeligt været en højmose med tørvedannelse. Mosen fremstår i dag som en mosaik af forskellige typer moser og er levested for en række sjældne planter og dyr. En stor del af mosen er skovbevokset tørvemose og ellesump.

Mosen har oprindelig sur jord, men tørvegravning har frigjort en masse kalk, så planter, der normalt vokser på vidt forskellige jordbundstyper nu vokser sammen i en særlig mosaik. Den sjældne plante liden kæruld vokser her i stort antal sammen med blandt andet orkidéer.

Mosen er også en vigtig lokalitet for en række sjældne arter af mosser, og kærgittermos har sit eneste østdanske voksested her. Den lysåbne del af mosen huser også flere kødædende planter. Natura 2000-området er udpeget på grund af den særlige mosenaturtype hængesæk og orkidéen mygblomst. Naturtyperne kransnålalgesø, brunvandet sø, skovbevokset tørvemose samt elle- og askeskov er også udpegningsgrundlag for området.

I Natura 2000-handleplanen for 2022-2027 er der særligt fokus på at forbedre hængesækken samt levesteder for orkidéen mygblomst. Den åbne moseflade, hvor der er hængesæk, trues af tilgroning fra den omkringliggende skov. Vi forbedrer naturkvaliteten ved at forhindre tilgroning enten ved rydning eller forbedret hydrologi på mosen, så træerne ikke får så godt fat og kan vokse ude på mosen.

Mygblomst er en 3-20 centimeter lille orkidé, så den er særligt svær at få øje på. Den vokser i våde naturtyper, hvor der er meget kalk. Vi skal derfor gøre kalk tilgængeligt i jordbunden, hvis vi vil genskabe tidligere levesteder for orkidéen. Mygblomst er ikke observeret i området siden 2016.

Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen

Natura 2000-området ligger på tværs af Faxe, Næstved, Ringsted og Sorø kommuner.

For en stor del af Natura 2000-området i Faxe Kommune er det kun selve Susåens åløb, der er udpeget, men de store moseområder vest for Haslev, som grænser op mod Holmegårds Mose, er også udpeget.

Området er specielt udpeget på grund af naturtyperne højmose, avneknippemose, indlandssalteng, kildevæld og vandløb samt arterne tykskallet malermusling, fisken pigsmørling, billen lys skivevandkalv samt fuglene engsnarre og havørn.

Suså er Sjællands længste vandløb med cirka 85 km. Vandløbet udspringer syd for Rønnede i Tingerup Tykke. På det første lille stykke kaldes vandløbet for Huleå, da det løber nede i en dyb slugt. Suså er fra istiden for ca. 15.000 år siden og blev formet af is og smeltevand.

Op til vores nabokommune Næstved og Holmegårds Mose ligger de gamle moseområder Gammellung og Tuerne. De indgår i Natura 2000-området med flere særlige naturtyper. Særligt for naturtypen avneknippemose.

Hvas avneknippe er en halvgræs, som kan blive op til tre meter høj. Planten er sjælden i Danmark og har et af sine største levesteder netop her i dette område. Den vokser, hvor der er vådt og kalkrigt. Typisk ses planten i moser, hvor man tidligere har gravet efter tørv, som man netop har gjort i Gammellung og Tuerne. Halvgræsken får sit navn, hvas, fra de mange savtakkede kanter på bladene. Det er ikke en plante, man ønsker at røre for meget ved uden handsker!

I Gammellung har du selv mulighed for at gå ud og opleve den enestående natur. Faxe Kommune har en lille flok Galloway-kreaturer, som tager sig kærligt af naturplejen sammen med deres kalve hvert sommerhalvår. Køernes færden og græsning skaber ujævnheder i jorden, så der kommer små tuer og pytter. Det skaber gode levesteder for områdets særlige flora og insektliv.

Indtil for få år siden troede man, at den tykskallede malermusling var uddød i Danmark. Men små bestande har vist sig at have overlevet - en af dem lige her i Suså. Muslingen er truet i hele Europa, og derfor har vi deltaget i et stort projekt sammen med blandt andre Næstved Kommune om at forbedre levesteder i Suså. Den tykskallede malermusling stiller høje krav til sine omgivelser. Derfor siger man, at hvis muslingerne har det godt, har hele vandløbet det godt. Muslingen har desuden den evne, at den filtrerer vandet for at få føde - faktisk op til 40 liter om dagen. Det betyder, at den er med til at rense vandet for uønskede partikler.

Søer ved Bregentved og Gisselfeld

Området består af fem søer og deres næropland, som hovedsagelig er landbrugsjord og lidt skov. Søerne ligger i et højtliggende moræneområde på hver sin side af et vandskel.

Ejlemade Sø, Ulse Sø og småsøerne omkring Bregentved Gods afvander til Tryggevejle Å, mens Søtorup Sø og Nielstrup Sø afvander til Suså. Hvor Ejlemade Sø og Nielstrup Sø er lavvandede søer, så gemmer Ulse Sø og Søtorup Sø på større dybder. De to søer er opstået som dødishuller fra istiden, som blev dannet fra en gletscher, som ikke længere var i bevægelse. Da isen omkring gletscheren smeltede blev der afsat store mængder materiale, som havde været fanget i isen. Men der hvor den store gletscher lå, blev der ikke afsat materiale. Da gletscheren til sidst smeltede, opstod der et dødishul.

Natura 2000-området er udpeget for de to sø-naturtyper næringsrig sø og kransnålalgesø samt for flere arter af fugle. Rørhøgen, som yngler omkring søerne og trækfugle som grågås og troldand, som raster på søoverfladen og omkringliggende marker under deres træk.

Indsatsen i den nyeste handleplan fokuserer primært på rørhøgen. Der er registreret tre levesteder omkring søerne, hvor det omkring Nielstrup Sø skal forbedres. Rørhøgen er den største af de fire danske kærhøgearter. Den ses typisk flyvende med vingerne i en karakteristisk V-form, mens den vipper fra side til side og spejler efter føde over rørsumpe og marker/enge.

Rørhøgen bygger sin rede på jorden i rorskove, og har derfor behov for god plads på bredderne langs søer, hvor rorskoven kan blive veludviklet, så æggene i reden ikke trues af rovdyr som ræv og mink.

Dødishuller er spor efter en stor klump is fra en gletscher, som ikke længere er i bevægelse, men ligger og smelter. Når isen smelter, bliver der frigivet og afsat store mængder materiale, men der hvor den store isklump ligger, bliver der ikke afsat materiale. Når isklumpen til sidst er smeltet, er der opstået et dødishul.

Skovene ved Vemmetofte

En stor del af skovene omkring Vemmetofte Kloster er gammel løvskov, der rummer mange forskellige skovnaturtyper og gamle træer, især i Dyrehaven og i Strandskoven.

Karakteristisk for skovene er dyrearter, som er afhængige af gamle træer med huller til ophold og yngel som billearten eremit. Eremittens larve lever normalt i smuld i hule stammer eller større grene, og den kan leve i mange forskellige arter af løvtræer. I Danmark er eremitten i de seneste årtier kun kendt fra Sjælland og Lolland.

Dette Natura 2000-område er også udpeget for skovnaturtyperne bøg på mor, bøg på muld, ege-blandskov samt elle- og askeskov.

Når der er tale om skovnatur og de tilknyttede arter, så overtager Naturstyrelsen rollen som myndighed, og det er derfor ikke kommunerne, som arbejder med at forbedre skovnaturen.

Her i Vemmetofteskovene har Naturstyrelsen prioriteret indsatser som urørt skov og en bevarende drift og pleje i de særlige skovområder.

I skovene er der også forekomster af vandflagermus og skovmår, som begge er nationalt rødlistede arter, der er sårbare eller sjældne. Skoven rummer endvidere en bestand af ynglende stor skallesluger. Alle arterne er afhængige af gamle træer med huller til ophold eller yngel.

Eremit betyder faktisk eneboer - men det er billen slet ikke. Tværtimod kan flere hundrede eremitter leve sammen i ét hult træ.

Eremitbillen er en prioriteret art i EU. Det betyder, at fordi den lever her i Danmark i vores Natura 2000-område, har vi et særligt ansvar for at beskytte den. Det kortlagte levested i vores Natura 2000-område udgør omkring 5% af eremitbillens samlede levesteder i Danmark.

Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund

Dette store Natura 2000-område ligger på tværs af Faxe, Guldborgsund, Næstved og Vordingborg kommuner. Det er særligt udpeget på grund af kystnaturen og for ynglefugle som terner, vade- og andefugle samt en lang række kystfuglearter, der bruger området til rast og føde, når de er på træk.

I Faxe Kommune indgår hele Feddet i Natura 2000-området samt Sivet vest for Feddet.

Feddet er en stor strandvold, der er dannet ved havets aflejringer af sand og andet materiale. Her finder vi den eneste hede i vores kommune, og der vokser mange dværgbuske som hedelyng og revling, som ellers er mest kendt fra sandede jorde i Jylland.

Næsten fem procent af Danmarks strandenge findes også her. Strandenge er kendetegnet ved deres mange salttolerante planter, som er afhængige af påvirkningen fra havvandet.

Det er vigtige levesteder for vores mange vand- og vade- og vadefugle, som finder føde i de våde naturområder.

Bag Sivet har man siden 1960'erne aktivt indvundet land fra den gamle fjordarm. Området blev tørlagt ved, at man aktivt pumpede vandet "op ad bakke" og ud i Præstø Fjord, så området kunne dyrkes. I 2023 lavede stormfloden hul på kystdiget langs Sivet, så vandet strømmede ind og "tog den gamle fjordarm tilbage". Derved skabtes et 180 ha nyt naturområde.

I Præstø Fjord lever verdens mest salttolerante bestande af gedder og aborrer. Fisk, som egentlig er ferskvandsfisk, men gennem tusinder af år har tilpasset sig livet i brakvand. Det er nogle helt unikke stammer, som kun findes i her i vores region, og vi arbejder på at genskabe gyde- og opvækstområder for at styrke de unikke fiskebestande.

Vi har lavet en stor indsats for strandenge på hele Feddets sydlige del. Her er diger ud mod kysten og grøfter gennem strandengene fjernet. Det betyder, at strandengene oversvømmes oftere, og når de gør, bliver vandet også liggende længere på engene i stedet for at strømme tilbage via grøfterne. Den særlige natur på strandengene er helt afhængig af oversvømmelse af det salte brakvand, da det netop er saltindholdet, der er grobunden for strandengenes helt særlige flora.

Salttolerante planter kan også finde vej ind i landet og danne små 'strandoverdrev' langs større veje, som saltes ofte i vinterperioden

Grønt Danmarkskort samler alle kommuners naturtemaer for natur og mulighed for natur i ét sammenhængende naturnetværk. Kortet består af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, potentielle naturområder, økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser.

Disse udpegninger indarbejdes i alle kommuneplaner, og Grønt Danmarkskort viser dermed det samlede naturnetværk over hele Danmark.

Grønt Danmarkskort skal sikre en forstærket indsats for større og mere sammenhængende natur, så dyr og planter har bedre muligheder for at sprede sig, hvilket gør naturen mere robust.

Med Grønt Danmarkskort ønsker vi at udvikle og understøtte forbindelser mellem naturarealer. Det vil vi gøre med frivillige aftaler med vores borgere og virksomheder. Derudover har vi i denne kommuneplan udpeget større områder til potentiel natur for at understøtte det globale mål fra FNs medlemslande om at beskytte 30 % af verdens natur.

Udpegninger af områder til Grønt Danmarkskort indebærer ikke i sig selv, at vi stiller nye krav om naturbeskyttelse på arealerne og er derfor heller ikke et krav til lodsejerne om at ændre på eksisterende brug af arealer.

Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser

De udpegede naturområder er områder med særlige beskyttelsesinteresser. Det er de, fordi der er mange faktorer, som understøtter biodiversitet og/eller en høj forekomst af arter, der er i risiko for at uddø.

Naturområderne består både af Natura 2000-områder på land og natur omfattet af naturbeskyttelsesloven, men også af naturområder, der ikke nødvendigvis er beskyttet af lovgivningen.

Potentiel natur

Potentielle naturområder er arealer, som ikke kan udpeges til naturområder. Dog har de et naturmæssigt potentiale til at blive det enten på grund af deres beliggenhed eller gennem passende forvaltning.

Potentielle naturområder er udpeget, hvor det kan være muligt at genskabe værdifulde levesteder for planter og dyr. Det kan være i lavbundsarealer, hvor der kan laves store vådområder. Eller i råstofområder, hvor vi kan genskabe tørre naturtyper, når råstofindvinding er afsluttet. Potentielle naturområder er også arealer, der er udpeget til skovrejsning.

Potentielle naturområder kan skabe en større sammenhængende natur. Det kan være mellem isolerede værdifulde naturområder ved dyrkede marker, byer og veje eller områder, hvor der for eksempel tidligere har været skov.

Økologiske forbindelser

De økologiske forbindelser er forbindelseslinjer mellem naturområder, der skal sikre en forbedret sammenhæng mellem levesteder. Der er ingen faste mål for bredde eller naturindhold i økologiske forbindelser. Det afhænger af det konkrete landskab og de arter, som skal sprede sig.

De økologiske forbindelser kan være sammenhængende vandløb, men også trædestenskorridorer, hvor

en række små naturtyper tilsammen udgør en økologisk forbindelse. Typisk ligger de i ådale og andre topografiske ledelinjer, hvor de forbinder større eller mindre naturområder.

Ved anlæg af ny infrastruktur er det afgørende, at den økologiske forbindelse opretholdes bedst muligt for eksempel ved etablering af faunapassager.

For at sikre sammenhængen i naturen har vi også udpeget økologiske forbindelser på dyrkede landbrugsarealer, hvor det giver mening for at forbinde levesteder for dyr og planter.

Potentielle økologiske forbindelser

De potentielle økologiske forbindelser sikrer grundlaget for, at vi kan forstærke vores naturnetværk med flere og måske bedre forbindelser mellem naturområderne.

Forbindelserne er udpeget, hvor der i dag ikke er tilstrækkelige værdifulde strukturer i landskabet, som danner grundlag for spredning, men hvor der er potentiale for at skabe det. Det er både på dyrkede marker og ved rørlagte eller fragmenterede vandløb, læhegn, tidligere naturområder og lignende.

De potentielle økologiske forbindelser har betydning for udbredelsen af det åbne lands vilde dyreliv. For at sikre sammenhængen er der også udpeget potentielle økologiske forbindelser på dyrkede landbrugsarealer, hvor der kan sikres spredningskorridorer mellem naturområder.

Udpegning af områder til Grønt Danmarkskort

Ved udpegningen af Grønt Danmarkskort har vi gennemgået de tidligere udpegninger for økologiske og potentielle økologiske forbindelser, særlige naturområder og potentielle naturområder, og justeret

dem i lyset af de krav, der er stillet - herunder brug af digitale naturkort, nationale kriterier, anbefalinger fra lokale naturråd og sammenhæng over kommunegrænser. Derudover har vi inddraget kortmaterialer fra København og Aalborg universiteter om nye naturområder i Danmark, der skal sikre en beskyttelse på 30% af vores natur.

Vi har udpeget områder til Grønt Danmarkskort ud fra de tre nationale kriterier i prioriteret rækkefølge:

- Områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser uden for Natura 2000.
- Potentielle naturområder, som udvider eller skaber sammenhæng mellem eksisterende naturområder.
- Naturområder med synergieffekter for eksempel klimatilpasning, vandmiljø eller rekreation.

Lokale naturråd

Under arbejdet med udpegningerne har vi taget hensyn til anbefalingerne fra det lokale naturråd. Det lokale naturråd fungerer på tværs af Faxe, Næstved, Ringsted, Stevn og Vordingborg kommuner. Rådet består af relevante erhvervsorganisationer samt foreninger og organisationer med interesser forbundet med beskyttelse og benyttelse af naturen. Rådet har bidraget med 14 anbefalinger til, hvordan kommunerne skal udpege områder til Grønt Danmarkskort.

Digitale Naturkort

De Digitale Naturkort indeholder viden om en række truede arter og deres levesteder, og viser også hvilke områder, der kan være gode levesteder for truede arter.

Til udpegningen af Grønt Danmarkskort er de Digitale Naturkort brugt som supplement til vores

lokalkendskab og egne data. Særligt 'bioscore' og 'HNV-skov' er brugt til at identificere områder til Grønt Danmarkskort.

'Bioscore' viser områder, der er vigtige at passe på, fordi de er levesteder eller potentielle levesteder for rødlistede arter. En rødliste er en oversigt over plante- og dyrearter, som er sjældne og i fare for at forsvinde eller allerede er forsvundet.

'Bioscore' består både af data for observationer af de truede arter, men også for landskabsmarkører, hvor der er gode vilkår for arterne. På den måde kan vi identificere mulige levesteder, også selvom arterne måske ikke er observeret i området.

'HNV-skov' står for Høj Natur Værdi skov. Det fortæller os om artsobservationer og forskellige levestedsindikatorer for de rødlistede arter. Levestedsindikatorer er forskellige afhængigt af, om vi taler om skovnatur eller lysåben natur.

Sammenhæng over kommunegrænser

Et af hovedformålene med Grønt Danmarkskort er at skabe større og bedre naturområder, som hænger bedre sammen – også på tværs af kommunegrænser. Derfor har vi holdt møder med nabokommuner for at opnå bedre sammenhæng.

Udvikling af Grønt Danmarkskort

I den forrige kommuneplan lavede vi en fuldstændig revision af Grønt Danmarkskort. Behovet for ændringer i disse udpegninger har derfor været begrænset. I denne kommuneplan var vi primært udviklet Grønt Danmarkskort i de potentielle naturområder. Inden for dette tema er der udpeget betydeligt større arealer i forhold til den tidligere kommuneplan.

Derudover har vi udvidet udpegninger af økologiske forbindelser og naturområder med særlige natur-

beskyttelsesinteresser i områder, hvor der er lavet naturprojekter eller er planer om det.

Udvikling af naturområder

På halvøen Feddet er al landbrugsdrift stoppet. Det giver mere plads til den unikke natur, der allerede er på Feddet, herunder Sjællands største hede. Derudover er der skabt en fantastisk græsningsmosaik med kreaturer og heste, som kan bevæge sig frit rundt på hele den sydlige del af Feddet. Dette er med til at udvikle naturområderne til gavn for dyrelivet og borgerne.

Vest for Feddet har stormfloden i 2023 brudt hul på et gammelt kystdige. 180 ha jord bag diget blev oversvømmet - primært landbrugsjord. Området har tidligere været kunstigt afvandet, men efter at fjorden har 'taget arealet tilbage' om man vil, så er der kommet et kæmpe vådområde med et enestående fugleliv, hvor viberne flokkes, og man kan være heldig at se det blå glimt af isfuglen.

Faxe Kommune rummer et af de mest sjældne pattedyr i Danmark, hasselmusen. Vi har opsat redekasser forskellige steder, som vi hvert år holder øje med for at følge med i bestandene. Faxe Kommune har et ønske om at styrke bestanden af hasselmus.

Hasselmusen er ansvarsart for Faxe Kommune, og derfor har vi et særligt fokus på at yde en indsats for at beskytte og fremme hasselmusens levesteder. Det gør vi ved tværgående kommunalt arbejde og god lodsejerdialog.

Faxe Kommune deltager også i EU-projektet Web of life. Projektets formål er at bremse og vende tilbagegangen i biodiversitet i stor skala ved at forbinde opdelte naturområder i et netværk af levesteder og derved forbedre tilstanden for en række arter

og artsgrupper igennem artsspecifikke indsatser i netværket.

I perioden under den forrige kommuneplan, var vi involveret i et andet EU-projekt – RigKilde LIFE – der omhandlede særlige naturtyper i moser. Projektet er nu afsluttet, og det har medført en forbedring af mosen i Gammellung. Her er der også kommet nye beboere til i form af kreaturer, som dagligt passer på naturområdet over sommerhalvåret, så sjældne sommerfugle, orkidéer og særlige naturtyper igen kan trives.

Tallene i infoboksen herunder er ikke nødvendigvis "faste størrelser", idet nogle områder lapper over hinanden i udpegningerne.

Udvikling af Grønt Danmarkskort:

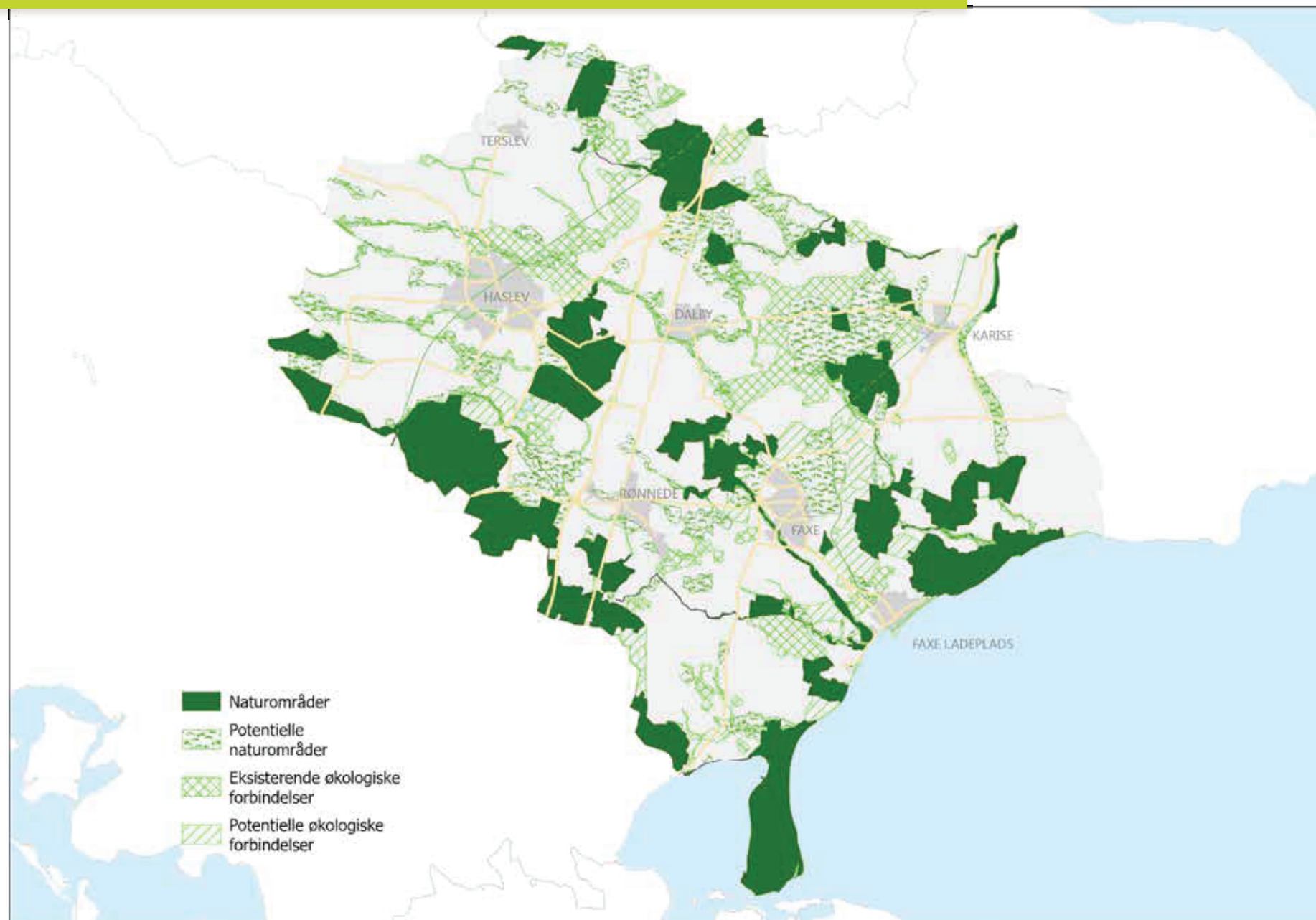
Udpegninger i Kommuneplan 2025

- Naturbeskyttelsesinteresser - 8200 ha
- Potentiel natur - 4992 ha
- Økologiske forbindelser - 3.789 ha
- Potentielle økologiske forbindelser - 1.802 ha

Udpegninger i Kommuneplan 2021

- Naturbeskyttelsesinteresser - 8210 ha
- Potentiel natur - 3330 ha
- Økologiske forbindelser - 2537 ha
- Potentielle økologiske forbindelser - 1016 ha

GRØNT DANMARKSKORT

RETNINGSLINJER - GRØNT DANMARKSKORT

Generelt Grønt Danmarkskort

1. For at styrke og øge biodiversiteten skal vi gennem planlægning og aktiv naturforvaltning bevare, forbedre og skabe nye levesteder og spredningsmuligheder for planter og dyr inden for udpegningerne i Grønt Danmarkskort.
2. Såfremt der etableres nye naturtyper som for eksempel søer, skal tilladelserne indeholde vilkår, der fremmer områdets naturværdier.
3. Småbiotoper som ikke er beskyttet efter anden lovgivning skal så vidt muligt bevares inden for udpegningerne til Grønt Danmarkskort.
4. Projekter der fremmer naturkvaliteten skal gennemføres ved inddragelse og frivillige aftaler med de berørte lodsejere.
5. Grønt Danmarkskort kan ikke indgå i kommunens udviklingsområder.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

6. Naturområderne skal bevares og søges udvidet.
7. I naturområderne skal der tages vidtrækkende hensyn til naturværdierne og byggeri og nye anlæg. Aktiviteter må ikke etableres, hvis det er til gene for områdets naturhensyn.
8. Såfremt byggeri, nye anlæg og andre aktiviteter ikke kan etableres andre steder, og disse skal etableres ud fra større samfundsmæssige hensyn, skal der indbygges afvejningsforanstaltninger som for eksempel faunapassager og erstatningsbiotoper.

Potentielle naturområder

9. I de potentielle naturområder skal der arbejdes for at skabe mere natur blandt andet ved hjælp af

tilskudsordninger.

10. I potentielle naturområder må der ikke laves byggeri, anlæg eller aktiviteter, som forringer muligheden for at udvikle området til ny natur eller forringer muligheden for at skabe sammenhæng mellem eksisterende naturområder.
11. I potentielle naturområder skal der tages hensyn til naturværdier ved ændring af arealanvendelsen. Dyrkede områder bør så vidt muligt udgå af intensiv landbrugsdrift eller andre aktiviteter, der kan forhindre arealet i at udvikle sig til natur. Eksisterende natur skal bevares.

Økologiske forbindelser

12. De økologiske forbindelser skal sikres mod en udvikling, der kan forringe livsbetingelser og spredningsmuligheder for arter.
13. De økologiske forbindelser må ikke overskæres, reduceres eller udsættes for indgreb, der forringer deres biologiske værdi, uden at der sikres kompenserende foranstaltninger.

Potentielle økologiske forbindelser

14. I potentielle økologiske forbindelser skal arters spredningsmuligheder fremmes.
15. I de potentielle økologiske forbindelser skal der ske en afvejning af områdets forskellige interesser, før der gennemføres planlægning, byggeri, anlæg eller aktiviteter, som kan hindre områderne i at udvikle sig til nye naturområder eller nye økologiske forbindelser.

Prioritering af naturindsatser inden for Grønt Danmarkskort

16. Offentlige og private projekter om naturforbedring prioriteres inden for Grønt Danmarkskort.
17. Vi vil fremme projekter, der skaber ny natur og forbedrer dyr og planter spredning mellem eksisterende naturområder.
18. Vi vil særligt fremme projekter som skaber nye eller forbedrede levesteder for truede arter og som understøtter den biologiske mangfoldighed.
19. Vi vil fremme projekter, hvor der er mulighed for synergi mellem forskellige ønsker til arealanvendelsen for eksempel i forhold til klimatilpasning, skovrejsning og indsatsprogrammer til statslige vandområde- og Natura 2000 planer.

Lavbundsarealer er kunstigt afvandede eller drænede arealer, som tidligere var enge, moser, lavvandede søer og fjorde. I dag er en stor del af områderne landbrugsarealer, men nogle af disse arealer kan re-etableres som vådområder til stor gavn for naturen.

Arealerne kan spille en stor rolle i forbindelse med den fremtidige klimasikring i kommunen, idet de kan bruges til vandparkering. Altså områder, der kan oversvømmes ved ekstremregn. Dermed kan vandet forsinkes i lavbundsområderne, inden det når ud i vandløbene og senere byerne, hvor der kan ske store økonomiske tab ved oversvømmelseskader.

Lavbundsarealerne er også en vigtig medspiller, når vi skal reducere vores udledning af drivhusgasser samt næringsstoffer til vandmiljøet.

Drænede organiske jorde, og særligt drænede tørvejorder, har en høj udledning af drivhusgasser. Ved at omlægge disse arealer til våde eller fugtige arealer kan vi reducere denne udledning, idet drivhusgasserne bindes i den våde og iltfattige jord i stedet for at udledes til atmosfæren.

Lavbundsprojekter fremmer også naturindholdet på arealerne, og derfor er de fleste arealer udpeget i Grønt Danmarkskort som økologiske forbindelser eller potentiel ny natur.

Lavbundsområderne er også en særlig landskabskarakter omkring ådale. Landskabskarakterer er det særlige samspil mellem et områdes naturgrundlag og arealanvendelse samt de særlige rumlige og visuelle forhold, der kendetegner området og adskiller det fra

omkringliggende landskaber. Disse forhold i landskabet vil vi gerne bibeholde, så vi mange år frem i tiden fortsat har et forskelligartet landskab med specifikke karakterer og særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

I de tilfælde hvor det ikke vil være muligt at undgå byggeri eller anlæg på lavbundsarealer, skal der tages hensyn ved udformningen af byggeriet eller anlægget for eksempel ved at anlægge veje, broer eller dæmninger. Sådan sikrer vi, at der stadig er mulighed for en fremtidig genopretning og vi hindrer, at en lokal grundvandssænkning skader kulturhistoriske og naturmæssige interesser.

Lavbundsområder der kan genoprettes som vådområder

En del af lavbundsarealerne samt områder uden for disse er udpeget som lavbundsområder, der kan genoprettes. Det er arealer, som vi vurderer på sigt kan være attraktive for lodsejere og samfundet som vådområder. Vådområder spiller en stor rolle for indsatsen mod at reducere udledningen af næringsstoffer til vandmiljøet.

Det drejer sig særligt om næringsstofferne kvælstof og fosfor.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere måder. Blandt andet ved at lukke dræn, så arealer overrisles med drænvand fra de omkringliggende arealer, ved at anlægge en lavvandet sø eller genslynge et vandløb og hæve bunden, så de vandløbsnære arealer oversvømmes.

Kvælstofvådområder skal gerne ligge så kystnært som muligt.

Fosforvådområder skal reducere udledning af fosfor til søer. Det gøres ved at omlægge tilførende vandløb, så vandløbsnære arealer oversvømmes. I disse områder vil fosfor synke til bunds, når vandet står mere stille og tilbageholdes i jorden. Det vand, som føres med vandløbet til søen, vil derfor indeholde mindre fosfor.

For at reducere udledning af drivhusgasser til atmosfæren, skal gasserne bindes i jorden. Det gør de i særlig grad i de jordtyper, som indeholder meget organisk materiale såsom lavbundslande. I perioden fra 50'erne til 80'erne blev man effektiv til at dræne disse områder.

Når vandet i jorden blev fjernet, kunne der komme ilt ned i jordsøjlen. Og det organiske materiale kunne nu omsættes af jordens mikroorganismer, hvilket medførte, at CO₂ og andre drivhusgasser blev udledt til atmosfæren.

Når man taler om at vådgøre lavbundsarealer, og hvorfor de er så vigtige for at nå vores klimamål, er det fordi, det er en af de mest effektive metoder, vi har, til at reducere vores udledning af drivhusgasser.

Klimaforandringerne har også medført en ændring af nedbøren hen over året. Der kommer mere regn på kortere tid, og der er længere perioder med tørke.

Knastør jord er som en tør karklud, der skal suge vand. Det er svært. Derfor forventer vi også, at vi ser ind i flere og hyppigere oversvømmelser, når jorden ikke kan suge eller er vandmættet, og regnen fortsat falder. Det kan medføre store skader på de byer, som ligger vandløbsnært. Særligt Faxe Ladeplads er udsat. Vådområder kan også bruges til at 'holde på vandet'

i oplandet, så en mindre del løber til vandløb under regnhændelser. Og det er en afgørende faktor for at reducere oversvømmelserne i byer og andre steder, hvor det i den grad kan lave skade.

I lavbundsområder der kan genoprettes som vådområder, må vi ikke give tilladelser til byggeri og anlæg, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau genskabes. Vi tillader for eksempel ikke opførelse af bolig- eller erhvervsbebyggelse, som ikke er erhvervsmæssigt nødvendigt for jordbruget, eller beboelses- og driftsbygninger uden tilknytning til eksisterende landbrugsbebyggelse. Det gælder også væsentlige ombygninger af overflødiggjorte driftsbygninger til ikke-jordbrugsmæssige formål.

De fleste vådområdeprojekter udføres på privat jord. Derfor gives der også erstatninger for de værditab, man måtte lide, hvis en dyrket mark tages ud af drift og vådgøres.

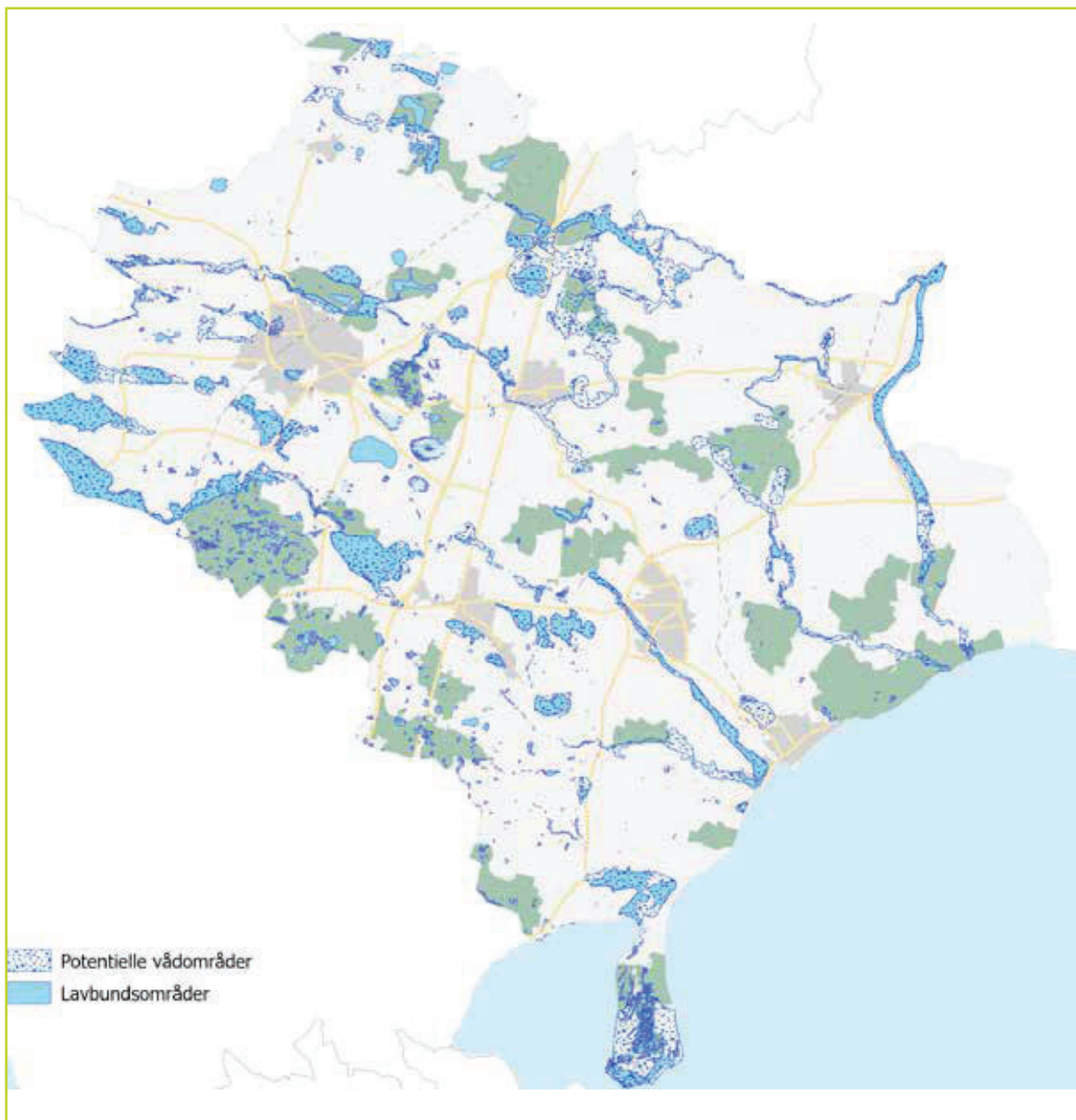
Den grønne trepart betyder, at der skal udtages i alt 140.000 ha lavbundslande i hele Danmark. I Faxe Kommune skal vi udtage 1500 ha. Det svarer til fire gange størrelsen på Faxe by.

Tag fat i kommunens vandløbsafdeling, hvis du er interesseret i at høre mere om vådområdeprojekterne. Vi kommer gerne ud og fortæller om dine muligheder og de økonomiske aspekter og konsekvenser.

RETNINGSLINJER - LAVBUNDSAREALER

1. Alle udpegede lavbundsområder skal så vidt muligt friholdes for byggeri og anlæg for at sikre den eksisterende natur og lavbundsområderne som landskabselement. Det skal også sikre mulighederne for fremtidige vådområder, vandparkering og naturgenopretning på arealerne.
2. På lavbundsarealer må der ikke foretages tilstandsændringer, der kan hindre et fremtidigt vådområdeprojekt eller klimatilpasningsprojekt.
3. Byggeri, der er nødvendigt for den jordbrugsmæssige drift, skal så vidt muligt placeres og udformes med tanke på mulighederne for fremtidig naturgenopretning for eksempel ved terrænregulering eller anlægning af veje, broer eller dæmninger.
4. Der må ikke deponeres jord eller laves terrænreguleringer, som kan forhindre muligheden for senere at genskabe det naturlige vådområde.
5. Der må ikke plantes træer med mindre det er hjemmehørende løvtræer, eller træer der kan vokse fugtigt og vil kunne tåle en naturlig vandstand i området.
6. Ved nye lokalplaner eller ved revision af eksisterende lokalplaner skal der tages særlig stilling til byggeri og anlæg i lavbundsarealer og lavbundsarealer der kan genoprettes som vådområder.
7. I særlige tilfælde kan retningslinje 1 fraviges, hvis Faxe Kommune vurderer, at landskabskarakteren ikke påvirkes og at de topografiske forudsætninger for et vådområde ikke er til stede, eller at vådområdet kun i meget beskedent omfang vil bidrage til et bedre vandmiljø, vandforsinkelse, naturgenopretning eller CO₂-reduktion.

Skovene optager CO₂, beskytter drikkevandet og giver mulighed for friluftsliv. Endvidere er skovene levested for mange forskellige dyr og planter. Det er både et kommunalt og et nationalt ønske, at der rejses mere skov, netop fordi skove hjælper os i kampen mod både klima- og biodiversitetskrisen.

De fleste private skove og alle offentlige skove i Danmark er fredskov.

I fredskov skal ejerne sikre god og flersidig skovdrift, og at der ved fældning af træer som minimum skal plantes et tilsvarende areal. Vores skove er også med til at beskytte grundvandet, og de er gode steder til rekreation, sport, leg og læring. Især tæt på byerne er der derfor ønsket om mere skov. I Faxe Kommune er cirka 18,4 procent af arealet dækket af skov.

Skovene er blevet et vigtigt middel til at reducere udledning af drivhusgasser og stoppe tab af biodiversitet. For biodiversiteten er især urørt skov et vigtigt virkemiddel. Urørt skov er en vildtvoksende skov, der passer sig selv til fordel for planter, dyr og svampe. At den er urørt, betyder ikke, at der ikke er adgang for mennesker. Tværtimod burde alle give sig selv den oplevelse at gå en tur i en urørt skov og sanse naturen. I Faxe Kommune vil vi som udgangspunkt rejse skove på kommunale arealer som urørt skov.

Udpegning af skovrejsningsområder

I denne kommuneplan har vi videreført de fleste udpegninger fra kommuneplan21, hvor vi lavede en fuldstændig revision af udpegningerne. Mellem de to kommuneplaner er skovrejsning blevet en stor national interesse i Grøn Treparts-aftalen.

Vi ved dog fortsat ikke, hvordan kommunerne skal arbejde med skovrejsningen i Grøn Trepars, eller hvordan det nationale mål på 250.000 ha ny skov fordeles ud mellem kommunerne.

Vi forventer derfor at lave et tillæg til denne kommuneplan om skovrejsning, hvor vores udpegninger revideres, så de lever op til de krav vi får gennem Grøn Trepars.

Udpegningerne til skovrejsning uønsket er primært i områder, hvor der er kirkefredninger eller hvor særlige landskabskarakterer er beskrevet i vores landskabskarakteranalyse. Dog kan det være muligt at fremæve disse særlige landskabskarakterer med skovrejsning inden for visse rammer. Og derfor skal man stadig tage fat på os, hvis man har et ønsket om skov i et område, som er udpeget til skovrejsning uønsket.

Tilskud og compensation

Når du rejser ny skov, bidrager du til at forbedre klimaet og miljøet, da din skov er med til at binde CO₂, reducere kvælstof i vandmiljøet og beskytte drikkevandsressourcerne.

Med trepartsaftalen rykkede skovrejsning for alvor op som en stor national prioritering. Og der er mange tilskudsordninger for kommuner og private at søge b.l.a. hos Klimaskovfonden, Landbrugstyrelsen og Ny skovfonden. Og vi forventer flere tilskudsmuligheder, med den nye trepartsaftale.

Områder, hvor skovrejsning er ønsket (plusområder)

Områder hvor vi ønsker skovrejsning udgør lidt over otte % af kommunens areal.

Ved udpegningen af disse områder har vi taget hensyn til landskabsoplevelser, beskyttelse af grundvand, nye sammenhænge mellem naturområder samt friluftsliv og bynære naturoplevelser.

Udpegning af områder til skovrejsning forhindrer ikke, at området anvendes som hidtil.

Områder, hvor skovrejsning er mulig (neutralområder)

Områder, hvor skovrejsning er mulig, udgør lidt over 70 % af kommunens areal. Overalt i det åbne land kan der dog være arealer, der skal friholdes for skovtilplantning, fordi de er omfattet af naturbeskyttelsesloven.

Områder uden skovrejsning (minusområder)

Områder, hvor skovrejsning er uønsket, udgør 21 % af kommunens areal.

I minusområderne er skovrejsning som udgangspunkt uønsket. På baggrund af en konkret vurdering kan der dog i nogle tilfælde gives tilladelse til, at der rejses skov indenfor disse områder alligevel.

Så kontakt os gerne, hvis du har et ønske om at rejse skov indenfor et område, der er udlagt til "skovrejsning uønsket."

Selvom et område er udpeget til skovrejsning uønsket, kan kommunen dispensere, så det stadig vil være muligt at få tilskud til skovrejsningen for eksempel fra Landbrugsstyrelsen.

Udpegningen af områder hvor skovrejsning er uønsket tager udgangspunkt i områder, hvor vi skal passe særligt på vores grundvand, og hvor landskabet er

særligt sårbart overfor skov, som hindrer udsyn over vores smukke landskaber.

Udpegningen er bindende for de enkelte grundejere. Vi ønsker dog at understøtte den Grønne Trepartsaftale og fremme andelen af skov og biodiversitet i Faxe Kommune. Det betyder konkret, at der skal søges om dispensation hos kommunen, som vil vurdere, om skoven kan plantes så den kan understøtte den særlige landskabelige værdi - og om vi på denne baggrund kan give tilladelse til at plante skov.

Områder hvor der allerede er skov og områder, der springer naturligt i skov er ikke omfattet af retningslinjerne.

Hvad er skov?

Som regel kalder man det først skov, når arealet er større end 0,5 hektar og mere end 20 meter bredt.

Følgende regnes normalt ikke som skov: Pyntegrønt og juletræer, læhegn og læbælter, vildtremiser og kratbevoksninger, energiskov, spredte træer, selvsåede bevoksninger, planteskolen, frugtplantager og lignende.

Regeringens grønne trepartsaftale indebærer 250.000 ha ny skov frem mod 2045. Det svarer til, at der skal rejses over 2600 ha skov i Faxe Kommune - i alt cirka 6,5% af kommunens areal.

